

РЕШЕНИЕ

№ 109

гр. Велико Търново , 19.05.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ВТОРИ ГРАЖДАНСКИ И
ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ** в публично заседание на десети март, през две
хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: ХРИСТИНА ДАСКАЛОВА

Членове: ЕМАНУИЛ ЕРЕМИЕВ
ИСКРА ПЕНЧЕВА

при участието на секретаря ГАЛЯ М. РОМАНОВА
като разгледа докладваното от ХРИСТИНА ДАСКАЛОВА Въззивно
търговско дело № 20204001000413 по описа за 2020 година

С Решение № 260055/09.11.2020 год. по т. д. № 246/2019 год. Русенският окръжен съд отхвърлил като неоснователни предявените от И.С. Т., в качеството му на синдик на КСК „Русенска популярна каса“ (в несъстоятелност) срещу КСК „Русенска популярна каса“ (н), А. С. Л. и Б.И. Тодорова, всички от гр. Русе, иск за обявяване на недействителност на осн. чл. 647 ал. 1 т. 6 от ТЗ по отношение на кредиторите на длъжника на увреждаща кредиторите сделка със свързано с несъстоятелния длъжник лице, сключена в двугодишен срок преди подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност, сключена с Нотариален акт № 24, том II, рег. № 2855, дело № 117/18.05.2017 год. на Нотариус Ж. Г., с която КСК „Русенска популярна каса“ е прехвърлила на А. С. Л. и Б. И. Т., при права 71.4 % за А. С. Л. и 28.6 % за Б. И. Т., правото на собственост върху конкретно описан недвижими имот в гр. Русе, на ул. „Църковна независимост“ № 2 и иск по чл. 135 от ЗЗД за обявяване на недействителност по отношение на кредиторите на длъжника на същата възмездна сделка.

Със същото решение отхвърлил предявените от И.С. Т., в качеството му на синдик на КСК „Русенска популярна каса“ (н) искове по чл. 57 ал. 2 от ЗЗД против А. С. Л. за заплащане на сумата 39 584.30 щатски долара и против Б. И. Т. за заплащане на сумата 26 424.30 лв., получени при отчуждаването на недвижимия имот.

Осъдил КСК „Русенска популярна каса“ (н) да заплати от масата на несъстоятелността в полза на държавния бюджет ДТ в размер на 4 533 лв., на А. С. Л. сумата 4 000 лв. разноски по делото, на Б. И. Т. – 2 500 лв. разноски по делото, а на адв. Ф. М. – 1 500 лв. адвокатско възнаграждение на основание чл. 38 ал. 2 от ЗАДв.

Въззивна жалба против решението е подадена от И.С. Т., в качеството му на синдик на КСК „Русенска популярна каса“ (н). Счита решението за неправилно поради нарушение на материалния закон и необоснованост, и моли съда да го отмени изцяло, вместо което да постанови друго, с което да уважи иска по чл. 647 ал. 1 т. 6 от ТЗ, при условията на евентуалност – иска по чл. 135 ал. 1 от ЗЗД, а при уважение на някой от двата основни иска, да уважи и обусловения осъдителен иск по чл. 55 ал. 1 във вр. с чл. 57 ал. 2 от ЗЗД. Изложени са подробни и конкретни съображения относно основателността на исковете – относно увреждането като елемент от фактическия състав на иска по чл. 647 ал. 1 т. 6 от ТЗ, относно свързаността между контрагентите по атакуваната сделка, както и относно фактическия състав по чл. 135 ал. 1 от ЗЗД. С писмена молба по делото адв. Д. Р. поддържа въззивната жалба и прави искане за присъждане на разноски за производството пред двете съдебни инстанции. Към молбата е представена и писмена защита.

В писмения си отговор ответникът КСК „Русенска популярна каса“ (н) чрез пълномощника си адв. Ф. М. заема становище за неоснователност на жалбата. Моли съда да я остави без уважение и да потвърди изцяло обжалваното решение като правилно и законосъобразно. С писмена молба по делото адв. М. поддържа становището, изразено в отговора на въззивната жалба и излага допълнителни съображения в същата насока.

В писмения си отговор ответникът А. С. Л. чрез пълномощника си адв. Вл. Н. заема становище за неоснователност на жалбата. Моли съда да остави жалбата без уважение. Претендира присъждането на разноски за производството пред въззивната инстанция. В съдебно заседание отговорът на въззивната жалба се поддържа от адв. Н., който излага допълнителни съображения по съществото на спора.

Ответницата Б. И. Т. не е депозирала писмен отговор по въззивната жалба. В съдебно заседание пред въззивната инстанция пълномощника на страната адв. К. Б. излага съображения по съществото на спора. Представя писмени бележки, изготвени лично от жалбоподателката.

Великотърновският апелативен съд, като взе предвид доводите в жалбата и доказателствата по делото, обсъдени поотделно и в тяхната съвкупност, приема следното:

Решението е валидно и допустимо, а по същество – правилно.

Предмет на разглеждане пред РОС е предявен от синдика на КСК „Русенска популярна каса“ (н) срещу КСК „Русенска популярна каса“ (н), А. С. Л. и Б. И. Т. иск с правно основание чл. 647 ал. 1 т. 6 от ТЗ за обявяване за недействителен спрямо кредиторите на несъстоятелността на кооперацията на договор за покупко-продажба, сключен с Нотариален акт № 24, том II, рег. № 2855, дело № 117/18.05.2017 год. на Нотариус Ж. Г., с който КСК „Русенска популярна каса“ е прехвърлила на А. С. Л. и на Б. И. Т., при права 71.4 % за А. С. Л. и 28.6 % за Б. И. Т., правото на собственост върху конкретно описан недвижи имот в гр. Русе, на ул. „Църковна независимост“ № 2 – апартамент с площ от 62.10 кв.м., заедно с избено помещение с площ от 5 кв.м. и таван с площ от 7 кв.м., заедно с 2.88 % идеални части от общите части на сградата и от отстъпеното право на строеж, а при условията на евентуалност – иск с правно основание чл. 135 от ЗЗД за обявяване на същата сделка за недействителна спрямо кредиторите на несъстоятелността. При условията на кумулативно съединяване с всеки

един от горните икове – главен и евентуален, е предявен иск с правно основание чл. 55 ал. 1 във вр. с чл. 57 ал. 2 от ЗЗД против А. С. Л. за осъждането му да върне в масата на несъстоятелността сумата 39 584.30 щатски долара, равняващи се на 33 729 евро и иск със същото правно основание против Б. И. Т. за сумата 26 424.30 лв., равняващи се на 13 510.60 евро, получени от всеки един от тях от продажбата на имота, ведно със законната лихва от датата на иковата молба до окончателното изплащане.

Фактическата обстановка е установена по делото и не се спори:

Производство по несъстоятелност на КСК „Русенска популярна каса“ е открито с Решение № 162/15.10.2018 год. на РОС по т. д. № 132/2018 год. при начална дата на неплатежоспособността – 30.04.2018 год. Молбата за обявяване на неплатежоспособност е подадена от кооперацията на 30.04.2018 год.

На извънредно общо събрание на КСК „Русенска популярна каса“, проведено на 23.07.2016 год. (Протокол № 32/23.07.2016 год.), член-кооператорите са взели решение за бъдещата дейност на кооперацията от гледна точка на погасяване на задълженията чрез реализация на активите (т. 1); при постъпване на суми от реализация на активи, вкл. и от продажба на имоти, на кооператорите да се изплатят съразмерно задълженията по допълнителни вноски от по 10% (т. 2); член-кооператорите да могат писмено да заявят желание за придобиване на недвижим имот по пазарна цена съгласно оценка от независим оценител, като прихванат вземането си към кооперацията със задължението си за покупната цена (т. 3). Създадена е комисия, която да извърши организацията по удовлетворяване вземанията на кооператорите чрез двата способа (т. 4). Взето е и решение член-кооператорите да могат да трансформират част или всички допълнителни вноски в заеми към кооперацията с различен срок и годишна лихва, като за целта писмено заявят желанието си (т. 5).

На годишно общо събрание, проведено на 11.03.2017 год. (Протокол № 33/11.03.2017 год.), член-кооператорите са взели решение правото на общото събрание за придобиване и разпореждане с недвижими имоти на кооперацията да се предостави на Управителния съвет (т. 8). Приета е и дългосрочна програма за възстановяване на ликвидността на кооперацията (т. 9).

На 22.03.2017 год. е проведен търг за апартамент с площ от 62.10 кв.м., находящ се в гр. Русе, ул. „Църковна независимост“ № 2, при първоначална стойност 133 000 лв. При наддаването е постъпило само едно предложение за цена от 113 000 лв., направено съвместно от А. С. Л. (с участие от 71.4 % от общата цена) и Б. И. Т. (с участие от 28.6 % от общата цена).

На извънредно заседание на управителния съвет на КСК „Русенска популярна каса“, проведено на 17.05.2017 год. (Протокол № 800/17.05.2017 год.) е взето решение кооперацията да продаде на А. С. Л. и на Б.И. Тодорва, при права 71.4 % за А. С. Л. и 28.6 % за Б. И. Т., посочения по-горе недвижим имот за сумата 113 000 лв., като купувачите прихванат задължението си за заплащане на продажната цена с насрещните задължения на продавача към тях по вземанията им от срочни допълнителни вноски като член-кооператори, чиято обща стойност е 113 000 лв.

На 18.05.2017 год. сделката за покупко-продажба е сключена във форма на нотариален акт (№ 24, том II, рег. № 2855, дело № 117/2017 год. на Нотариус Ж. Г.). Покупната цена е 113 000 лв., като съобразно горното решение вместо плащане е

извършено прихващане между задължението за цената с вземанията на купувачите към продавача за срочни допълнителни вноски в същия размер. Размерът на прихванатите суми по договора се установява от справките, изготвени от синдика на кооперацията. От тези справки е видно също, че цялото вземане на купувача А. С. Л. е 80 682 лв., а това на Б. И. Т. е общо 32 318 лв., като след прихващането със сумата 113 000 лв. вземанията и на двамата член-кооператори са погасени изцяло.

С договор за покупко – продажба от 01.08.2018 г., сключен с Нотариален акт № 139, том II, рег. № 3483, дело № 191/01.08.2018 год. на Нотариус П. Т., А. С. Л. и Б. И. Т., са продали на П. Х. Н. – Д. и А. И. ГеР., процесния апартамент за сумата 47 239.60 евро, платима съобразно дяловете от правото на собственост на продавачите по следения начин: 39 584.30 щатски долара, равняващи се на 33 729 евро в полза на А. С. Л. и 26 424.30 лв., равняващи се на 13 510.60 евро в полза на Б. И. Т.. По делото са представени заверени преписи от платежни документи от 01.08.2018 год., от които е видно, че посочените по-горе суми са наредени в полза на продавачите в съответствие с уговореното.

Пред първоинстанционния съд е допусната и изслушана съдебно – техническа експертиза. Вещото лице, след запознаване с материалите по делото и извършен оглед, е дало заключение, че пазарната стойност на недвижимия имот, предмет на процесната сделка, към 18.05.2017 год. възлиза на 91 248 лв. Пазарната стойност на апартамента към 01.08.2018 год. е била в размер на 91 768 лв.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Предявеният от синдика на КСК „Русенска популярна каса“ (н) иск по чл. 647 ал. 1 т. 6 от ТЗ за обявяване недействителността на процесната сделка за покупко-продажба е неоснователен, до какъвто правилен извод е достигнал и първостепенният съд.

Искът по чл. 647 ал. 1 т. 6 от ТЗ е за обявяване недействителността на сделка, която уврежда кредиторите, по която страна е свързано лице с длъжника, извършена в двугодишен срок. В случая е налице само един от елементите от фактическия състав – сделката е сключена в двугодишен срок от подаване на молбата по чл. 625 от ТЗ. Според съда обаче сделката няма увреждащ кредиторите характер по см. на чл. 647 ал. 1 т. 6 от ТЗ. В съдебната практика се приема, че обща характеристика на отменителните иски по чл. 647 от ТЗ е имущественото увреждане на кредиторите на масата на несъстоятелността, изразяващо се в намаляване на нейното съдържание като пряка последица от разпоредителни сделки и действия от страна на длъжника с негово имущество или създаване на опасност от такова увреждане. Също така, че увреждащото действие е всеки правен и фактически акт, с който се засягат права на кредитора спрямо длъжника – тези права се осуетяват или се затруднява осъществяването им. Увреждането е налице, когато длъжникът се лишава от свое имущество, намалява го или по какъвто и да е начин затруднява удовлетворяването на кредитора, в т. ч. опрощаване на дълг, обезпечаване на чужд дълг, изпълнение на чужд дълг без правен интерес и пр.

Безспорно в случая е, че кооперацията-длъжник се е разпоредила със свой актив – недвижим имот, който би бил част от масата на несъстоятелността. Разпоредителната сделка е възмездна – вместо да изпълни свое парично задължение към член-

кооператорите за допълнителни парични вноски, кооперацията-длъжник им е прехвърлила правото на собственост върху свой недвижим имот. В резултат на този начин на изпълнение (даване вместо изпълнение по см. на чл. 65 от ЗЗД) съразмерно на отчуждената част от имуществото на кооперацията са намалели и задълженията ѝ. С други думи, след извършване на сделката имотът не е част от масата на несъстоятелността, но вземанията на двама от кредиторите (купувачите) са погасени изцяло. Ето защо, не е налице увреждащ характер на сделката по см. на чл. 637 ал. 1 т. 6 от ТЗ.

Увреждащ характер не може да бъде обоснован и заради това, че сделката е извършена след взето решение на общото събрание на кооперацията, проведено на 23.07.2016 год., за разпореждане с активи на кооперацията и закупуването им от член-кооператорите за погасяване на задълженията на кооперацията към тях. Целта на решенията на общото събрание е удовлетворяване на вземанията към кооперацията, като възможността за придобиване на активи вместо изпълнение на задълженията е предоставена на всички член-кооператори без ограничения и по предварително определена процедура – въз основа на писмено искане, по пазарни цени съгласно изготвени оценки от лицензирани оценители. Отделно от това, при постъпване на суми от продажба на активи е предвидено съразмерно удовлетворяване на вземанията на член-кооператорите за допълнителни вноски от по 10%. Същата е целта и на решенията, взети на общото събрание на кооперацията, проведено на 11.03.2017 год., а именно – ликвидност на кооперацията, погасяване на част от задълженията ѝ, включително чрез даване вместо плащане и преодоляване на финансовите затруднения.

Увреждане, настъпило със самия факт на имуществено разпореждане, не може да бъде обосновано и предвид това, че съразмерното частично удовлетворяване на всички кредитори, ако сделката не беше сключена и имотът би бил част от масата на несъстоятелността, е само вероятно. Продажбата на имота от синдика в рамките на производството по несъстоятелност би се извършила в различен момент, при различна цена и при различен размер на вземанията на член-кооператорите. Отделно от това, от имуществото в масата на несъстоятелността се удовлетворяват различни вземания с различна поредност, вкл. и разноси по несъстоятелността.

Според въззивния съд, не е налице и следващият елемент от фактическия състав на чл. 647 ал. 1 т. 6 от ТЗ – купувачите не са свързани с длъжника лица. Купувачите са член-кооператори в кооперацията и не са сред лицата, посочени в § 1 ал. 1 от ДР на ТЗ. Дори и да се приеме, по аналогия, че е приложима т. 4 на разпоредбата (съдружниците), то в тази хипотеза свързани лица са член-кооператорите помежду си (съдружниците), а не член-кооператорите и кооперацията (съдружниците и дружеството), които са страни по процесната сделка. Не е налице и хипотезата на § 1 ал. 2 от ДР на ТЗ – ако се приеме, че член-кооператорите, понеже имат правата по чл. 9 ал. 1 т. 1 и т. 2 от ЗК, участват в управлението и контрола на кооперацията, поради което между тях и кооперацията може да се уговорят условия, различни от обичайните. Както е посочено по-горе, сделката е сключена въз основа на решение на общото събрание на кооперацията и по делото няма твърдения, тя да е в отклонение от това решение относно начина за извършване на продажбата (без наддаване или при цена, различна от определената от лицензирания оценител).

Ето защо, предявеният иск за обявяване недействителността на сделката на осн.

чл. 647 ал. 1 т. 6 от ТЗ като увреждаща сделка, по която страна е свързано с длъжника лице, извършена в двугодишен срок от подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност, е неоснователен и като такъв следва да бъде отхвърлен. Първостепенният съд е достигнал до същия извод, поради което обжалваното решение следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно в тази част.

По предявления в условията на евентуалност иск по чл. 135 от ЗЗД за обявяване недействителността на същата сделка:

Искът е неоснователен.

В мотивите си първоинстанционният съд е обсъждал наличието на хипотезата на чл. 135 ал. 3 от ЗЗД, която според настоящия състав е неприложима, тъй като сделката не е сключена преди възникване вземанията на останалите кредитори. Тези кредитори са член-кооператори и според твърденията на ищеца в исковата молба те са имали вземания към кооперацията за допълнителни вноски още към датата на сключване на сделката, а дори и към датата на решението на общото събрание. Ето защо, в случая не следва да се преценява предварителното намерение на страните по сделката да увредят останалите кредитори.

Съгласно чл. 135 ал. 1 от ЗЗД, за да бъде обявена за недействителна една сделка, която уврежда кредитора, при сключването ѝ длъжникът трябва да е знаел за увреждането. Когато сделката е възмездна, лицето, с което длъжникът е договарял, също трябва да е знаело за увреждането.

На първо място, както вече е посочено в мотивите по главния иск, сделката няма увреждащ кредитора на несъстоятелността характер. Независимо че е извършено разпореждане с част от имуществото на длъжника, срещу това са погасени негови задължения към купувачите – също кредитори на длъжника.

На следващо място, не може да се приеме, че при сключване на сделката кооперацията-длъжник е знаела за увреждането на останалите кредитори. Действително, на проведеното на 23.07.2016 год. общо събрание, както и на годишното събрание на 11.03.2017 год., е обсъждано финансовото състояние на кооперацията и проблемите с ликвидността. Вzetите решения обаче са насочени към преодоляване на финансовите проблеми на кооперацията – чрез продажба на активи и съразмерно удовлетворяване на вземанията на кредиторите-член-кооператори до 10%; чрез прехвърляне на право на собственост върху активи вместо изпълнение на задълженията за връщане на допълнителните вноски; чрез преоформяне на задълженията на кооперацията към член-кооператорите в заеми с определен срок и възнаградителна лихва. Тези права са предоставени на всички член-кооператори с вземания към кооперацията, независимо от размера на вземанията им, без да е даден приоритет на интересите на едни кредитори пред други, като всеки кооператор сам е следвало да прецени дали да се възползва към този момент от отделните начини за удовлетворяване на вземанията си. След като действията на кооперацията, включително и решението за даване вместо изпълнение по реда на чл. 65 ал. 2 от ЗЗД на всички член-кооператори, които писмено заявят желание за това, са насочени към преодоляване на временните затруднения за обслужване на задълженията, не може да се приеме, че към датата на разпоредителната сделка кооперацията-длъжник е знаела за нейното увреждащо останалите кредитори действие. Още повече, че началната дата, на

която е настъпило обективното и трайно състояние на неплатежоспособност, е около година след след отчуждаването.

По същите съображения не може да се приеме, че е налице и знание у ответниците като купувачи за увреждане на кредиторите. Действително, като член-кооператори те са имали правото по чл. 9 ал. 1 т. 4 от ЗК да бъдат информирани за състоянието на кооперацията и вероятно са били информирани за него. Сделката, която са сключили с кооперацията, обаче е в изпълнение на решение на нейния колективен орган, целящо стабилизиране на финансовото състояние и преодоляване на временните проблеми с ликвидността, а това изключва знание за увреждане и у самите член-кооператори.

Както е посочено по-горе, страните по сделката не са свързани лица по см. на § 1 ал. 1 от ДР на ТЗ, поради което презумпцията на чл. 135 ал. 2 във вр. с чл. 649 ал. 4 от ТЗ е неприложима.

С оглед на това, решението на първоинстанционния съд в частта, с която искът по чл. 135 от ЗЗД за обявяване недействителността на сделката е отхвърлен, следва да бъде потвърдено при тези мотиви.

Поради неоснователност и на двата отменителни иска – главния иск по чл. 647 ал. 1 т. 6 от ТЗ и евентуалния иск по чл. 135 от ЗЗД, неоснователни са и обусловените осъдителни иски по чл. 57 ал. 2 от ЗЗД за връщане на получената облага в резултат на отчуждаване на имота по процесната сделка на трети лица. До същия извод е достигнал и първоинстанционният съд, който е отхвърлил предявените от синдика иски против А. С. Л. иски за сумата 39 584.30 щатски долара и против Б. И. Т. за сумата 26 424.30 лв. С оглед изложеното, обжалваното решение следва да бъде потвърдено и в тази част.

При този изход на делото, на осн. чл. 649 ал. 6 от ТЗ въззивникът следва да бъде осъден да заплати ДТ по въззивната жалба в размер на 2 001.06 лв. (от които – 205.57 лв. по отменителните иски; 1 267 лв. по осъдителния иск против А. С. Л. и 528.49 лв. по осъдителния иск против Б. И. Т.), която да се събере от масата на несъстоятелността.

Предвид направеното от въззиваемия А. С. Л. искане за априсъждане на разноси на основание чл. 620 ал. 7 ТЗ вр. чл. 78 ал. 3 ГПК в негова полза следва да бъдат присъдени разноси за настоящата инстанция в размер на 3 000 лв. платено адвокатско възнаграждение, видно от Договор за правна защита и съдействие от 25.11.2020 год.

Останалите страни не са направили искане за разноси, поради които съдът не присъжда такива в тяхна полза.

Така мотивиран и на осн. чл. 271 ал. 1 от ГПК, съдът:

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло Решение № 260055/09.11.2020 год. на Окръжен съд – Русе по т. д. № 246/2019 год. по описа на същия съд.

ОСЪЖДА КСК „Русенска популярна каса“ (в несъстоятелност) – гр. Русе,

бул. "Цар Освободител" № 33, ет. 1, офис 4, с ЕИК 827103192, да заплати в полза на бюджета на съдебната власт (по сметка на ВТАС) сумата 2 001.06 лв. (две хиляди и един лева и шест стотинки) ДТ по въззивната жалба.

ОСЪЖДА КСК „Русенска популярна каса“ (в несъстоятелност) – гр. Русе, бул. "Цар Освободител" № 33, ет. 1, офис 4, с ЕИК 827103192 да заплати на А. С. Л., от гр. Русе, *****, с ЕГН *****, сумата 3 000 лв. (три хиляди лева) разноси за производството пред въззивната инстанция.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховен касационен съд на Република България в едномесечен срок от съобщаването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____